

Kommunrevisionen

Bilaga 1 till revisionsberättelsen år 2024

Bilaga 1 - Revisorernas redogörelse för år 2024

För att kunna ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning har vi granskat all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser verksamhetsområden och då prövat om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- räkenskaperna är rättvisande och,
- den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

För fullgörandet av uppdraget och som underlag till planerad revisionsinriktning har en väsentlighets- och riskbedömning gjorts. Revisorerna har träffat kommunfullmäktiges presidium under året. Revisorerna har också under året sammanträffat med kommunledning och företrädare för nämnder och förvaltningar.

Utöver ovanstående har vi även genomfört grundläggande granskning inom styrelse och nämnderna. Uppföljning av åtgärder efter tidigare års granskningsrapporter är utförd. De fördjupade granskningar vi genomfört har lämnats till berörd nämnd och/eller kommunstyrelsen. Kommunfullmäktige har fått samtliga granskningar för kännedom. En förteckning över sakkunnigas rapporter 2024, och som succesivt överlämnats till kommunfullmäktige under året, lämnas i *Bilaga 5* till revisionsberättelsen.

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av kommunstyrelsens och nämndernas protokoll och haft sammanträffanden med kommunfullmäktiges presidium, nämndpresidier samt utvalda förtroendevalda och tjänstepersoner.

Under revisionsåret har genomförts ett antal fördjupade granskningar med stöd av vårt sakkunniga biträde. Nedan följer en sammanfattning av resultatet av dessa granskningar. Det skall dock noteras att resultatet som redovisas för respektive granskning är det som redovisades vid den tidpunkt som avrapporteringen genomfördes vilket gör att det kan ha skett förändringar efter detta tillfälle.

Verksamhetsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett verksamhetsrevision, det vill säga en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klarlägga om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner och att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda. I denna granskning har vi genomfört följande granskningar. Vissa av nedanstående granskningar har genomförts såväl av kommunens revisorer som lekmannarevisorer inom ramen för samordnad revision.

Fördjupade granskningar

- *Granskning av kompetensförsörjning inom äldreomsorg*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om äldrenämnden har en tillfredsställande ledning, styrning och uppföljning av kompetensförsörjningen inom särskilt boende och hemtjänst.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att äldrenämnden i allt väsentligt har en tillfredsställande ledning, styrning och uppföljning av kompetensförsörjningen.

Vår samlade bedömning baseras bland annat på att det finns en tydlig målstyrning avseende kommunen som arbetsgivare genom äldrenämndens verksamhetsplan, förvaltningsplan och avdelningsplan. Däremot kan målstyrningen från avdelningsnivå till verksamhetsnivå förtydligas ytterligare. Detta för att säkerställa att det genomförs aktiviteter som bidrar till äldrenämndens mål på verksamhetsnivå.

Det finns en kompetensförsörjningsplan som utgör äldrenämndens strategiska inriktning för att hantera kompetensförsörjningen. Vi konstaterar att kompetensförsörjningsplanen är baserad på analyser av kompetensbehovet på kort och lång sikt. Detta skapar förutsättningar för att fatta beslut om åtgärder utifrån verksamheternas faktiska behov. Därtill återfinns tre strategiska fokusområden i planen som det sker ett arbete med.

Sedan 2023 ska den fasta omsorgskontakten inom hemtjänsten vara undersköterska. Av granskningen framgår att det finns tillräckligt med undersköterskor för att uppfylla kraven avseende fast omsorgskontakt. Detta baseras på intervjuer men även den övergripande analysen av kompetens- och utbildningsnivå som visar att antalet undersköterskor i verksamheten har ökat. Antalet brukare per omsorgskontakt varierar mellan 3–12 brukare beroende på bistånd och komplexitet hos brukaren.

Förvaltningen arbetar genom personalförsörjning och kompetensutveckling med att säkerställa att omsorgspersonalen har tillräcklig kompetens. Vi konstaterar att arbetet med att säkerställa kompetensen bland annat utgår från Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Granskningen visar dock, baserat på flera intervjuer, att omsorgspersonalens språkkunskaper är bristfälliga samt en utmaning i verksamheten. De bristfälliga språkkunskaperna beskrivs skapa svårigheter vad gäller kommunikation och förståelse i omsorgsarbetet, både mellan personal och gentemot brukare. Därtill har Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) genom inspektion vid särskilt boende bedömt att språkkunskaperna är otillräckliga.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi äldrenämnden att:

- Säkerställa en tydlig målstyrning på verksamhetsnivå utifrån nämndens verksamhetsplan.
  - Säkerställa att språkkunskaperna bland omsorgspersonalen förbättras.
  - Säkerställa att avvikelser och Lex Sarah rapporteras enligt aktuella regelverk, särskilt inom hemtjänsten.
- *Granskning av likvärdig skola*

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om utbildningsnämnden säkerställer att alla elever har tillgång till likvärdig utbildning.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställer att alla elever har tillgång till likvärdig utbildning.

Resurser fördelas utifrån elevers olika förutsättningar och behov, vilket ger skolenheter med mer utmanande socioekonomisk struktur förutsättningar att anpassa verksamheten. Grundbeloppet bedöms vara lågt och de skolenheter som inte erhåller ytterligare tillägg får svårt att möta behov som går utöver vad basorganisationen kan erbjuda. Det kan till exempel gälla insatser i form av särskilt stöd. Över lag menar dock representanter för verksamheten att elever i behov av särskilt stöd får det. Den stora utmaningen gäller elever med problematisk skolfrånvaro. Huvudmannen stödjer ett likvärdigt arbete genom närvarokoordinatorer och från och med höstterminen 2024 med distansundervisning som särskilt stöd.

Elever får modersmålsundervisning och studiehandledning genom en central enhet, vilket stödjer en likvärdig tillgång. Studiehandledningen finansieras dock av enheterna själva. För undervisning i svenska som andraspråk ansvarar respektive rektor. Förutsättningarna att bedriva undervisningen med hög kvalitet varierar bland annat beroende på hur undervisningen kan organiseras, men också på lärarkompetensen. Huvudmannen stödjer ett likvärdigt arbete genom kompetensutvecklingsinsatser.

Andelen heltidstjänster som är tillsatta med legitimerade och behöriga lärare varierar från under hälften till närmare samtliga. Huvudmannen stödjer en likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare genom bland annat resurser i form av förstelärare och utvecklingslärare.

Utbildningsnämnden bedriver ett kontinuerligt systematiskt kvalitetsarbete i vilket likvärdighet i utbildningen följs upp.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi utbildningsnämnden att:

- Säkerställa att grundbeloppet i resursfördelningsmodellen ger varje skolenhet förutsättningar att besluta om adekvata insatser i form av särskilt stöd samtidigt som elever som snabbt når målen utmanas att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. En ändamålsenlig resursfördelningsmodell ger varje rektor förutsättningar att till exempel kunna erbjuda undervisning vid resursenhet samt studiehandledning på modersmål. (1 kap. 9 § och 2 kap. 8 b § Skoll).
- Intensifiera arbetet med att säkerställa en likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare. (1 kap. 9 § och 2 kap. 13 § Skoll).

- *Granskning av förebyggande insatser barn och unga*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunen, i form av socialnämnden och utbildningsnämnden, har fungerande uppsökande och förebyggande arbete med barn och unga som riskerar att fara illa.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnderna delvis har säkerställt fungerande uppsökande och förebyggande arbete för barn och unga.

Bakgrunden till den samlade bedömningen är att granskningen visat att socialnämnden har etablerat flera insatser, men saknar en samlad strategi för arbetet med dessa insatser. Samverkan bedöms i stort fungera väl, dock finns ett behov av tydligare struktur och strategisk styrning gällande samverkan med skolverksamheterna. Det finns utarbetade arbetssätt för att säkerställa kunskap om anmälningsskyldigheten och informationsinsatser till allmänheten genomförs. Uppföljning och utvärdering av insatserna sker till viss del men det saknas systematiska arbetssätt för detta.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- Upprätta en samlad strategi för arbetet med förebyggande och uppsökande insatser.
- Tillse att det finns en tydlig struktur och strategisk styrning för samverkan.
- Tillse att det finns en aktiv samverkan gällande tidiga insatser med regionen för den målgrupp som inte omfattas av familjecentralernas arbete.
- Säkerställa en struktur för utvärdering av insatserna för att möjliggöra systematisk utveckling och förbättringar av dessa.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden och utbildningsnämnden att:

- Utveckla samverkan mellan socialtjänsten och förskolan.

- *Granskning av ändamålsenliga och effektiva processer för att integrera Agenda 2030 i ordinarie styrning, ledning och uppföljning*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen, granskade nämnder samt bolagsstyrelser har säkerställt att det finns ändamålsenliga och effektiva processer för att integrera Agenda 2030 i ordinarie styrning, ledning och uppföljning.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och granskade nämnder i allt väsentligt säkerställt att det finns ändamålsenliga och effektiva processer för att integrera Agenda 2030 i ordinarie styrning, ledning och uppföljning.

Vad gäller granskade bolag är vår bedömning att Uppsala Vatten och Avfall AB har säkerställt att det finns ändamålsenliga och effektiva processer för att integrera Agenda 2030 i ordinarie styrning, ledning och uppföljning medan resterande granskade bolag i allt väsentligt säkerställt motsvarande.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att det för såväl styrelser som nämnder finns processer som säkerställer en styrning som underbygger fullmäktiges fokusmål med koppling till Agenda 2030. Dock visar granskningen på utvecklingsområden

såsom att stärka kravställen på nämnder och bolag i det avseende att förtydliga vilka mål och delmål i Agenda 2030 som är av relevans för den egna verksamheten, upprättande av väsentlighetsanalyser samt en översyn av den dokumentation som finns på området. Detta för att säkerställa att det ej förekommer målkonflikter. Vi understryker även vikten av att säkerställa att uppföljning inom området sker på ett enhetligt sätt inom såväl kommunen som bolagskoncernen.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar avseende kommunstyrelsen och granskade nämnder rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Verka för att tydliggöra nämndernas ansvar och uppdrag inom området genom förtydligande i reglementen.
- Genomföra en översyn av styrande dokument inom området, bland andra Policy för hållbar utveckling, i syfte att säkerställa att det inte förekommer målkonflikter mellan direktiv.
- Verka för att tydliggöra kravställen avseende nämndernas mål med koppling till Agenda 2030 och hållbarhet i kommunens styrsystem.
- Verka för att tydliggöra hur program och handlingsplaner som berör bolagskoncernens verksamheter ska följas upp och i vilken omfattning.

Därtill rekommenderar vi kommunstyrelsen och samtliga granskade nämnder att:

- Förtydliga kopplingen mellan mål respektive aktiviteter och Agenda 2030 i verksamhetsplaneringen.
- Säkerställa att väsentlighetsanalyser genomförs för att identifiera vilka mål och delmål i Agenda 2030 som är av relevans för den egna verksamheten.

Vidare rekommenderar vi idrotts- och fritidsnämnden att:

- Initiera att roll- och ansvarsfördelning i samverkan med andra parter tydliggörs vad gäller att säkerställa interna hållbara beställningar.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar avseende granskade bolag rekommenderar vi Uppsala Stadshus AB att:

- Fortsätta arbetet med att utveckla en systematisk uppföljning av bolagskoncernens arbete avseende Agenda 2030 i enlighet med CSRD.

Därtill rekommenderar vi Uppsala Stadshus AB, Uppsalahem AB och Uppsala kommun arenor och fastigheter AB att:

- Tydliggöra koppling till mål- och delmål i Agenda 2030 med bolagsmålen som framgår av affärsplan.
  - *Granskning av krisberedskap och kontinuitetsplanering*

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunkoncernen bedriver ett sammanhållet och ändamålsenligt krisberedskapsarbete med särskilt fokus på kontinuitet vid kritiska it-säkerhetshändelser.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunkoncernens krisberedskapsarbete i allt väsentligt bedrivs på ett sammanhållet och ändamålsenligt vis.

Vår bedömning grundas i att det finns ett systematiskt arbete i hela kommunkoncernen med risk- och sårbarhetsanalyser och dokumenterade ledningsplaner både på koncernövergripande nivå och för varje enskild nämnd och bolag, vilket är i enlighet med de krav som ställs i lag och interna styrdokument. Kommunfullmäktige har därtill

fastställt ett inriktningsprogram för arbetet med krisberedskap samt inkluderat fokusområden och uppdrag inom krisberedskap riktat till samtliga nämnder och bolag vilket vi bedömer ger en tydlig och konkret styrning och förväntan på krisberedskapsarbetet samt en god grund för kontroll och uppföljning att arbetet utvecklas i enlighet med kraven. Vi har däremot identifierat ett utvecklingsbehov vad gäller utbildning och övning av både personal och förtroendevalda vilket i nuläget endast bedrivs i begränsad utsträckning i koncernen och utan en tydlig systematik. Bland annat saknas för flera revisionsobjekt upprättade utbildnings- och övningsplaner och vi har även noterat att den kommunövergripande planen inte inkluderar koncernen som helhet utan en begränsad målgrupp.

Vår samlade bedömning av arbetet kopplat till kontinuitetsplanering vid kritiska it-säkerhetshändelser är att kommunkoncernen delvis bedriver ett sammanhållet och ändamålsenligt arbete.

Vi baserar vår bedömning på att det i huvudsak saknas färdigställda kontinuitetsplaner i berörda nämnder och styrelser. Endast räddningsnämnden, omsorgsnämnden och äldrenämnden har kunnat uppvisa dokumenterade kontinuitetsplaner. Samtidigt kan vi konstatera att arbetet i hög grad är pågående och genomförs i enlighet med det mål som fullmäktige har ställt upp, att dokumenterade kontinuitetsplaner ska finnas på plats senast år 2026. I nuläget noterar vi att det varierar mellan revisionsobjekten hur långt arbetet har kommit men ser positivt på att arbetet sker utifrån gemensam metod och struktur vilket ger förutsättningar till en kontinuitetsplanering som kan samordnas på ett bra sätt inom hela koncernen. Vi bedömer att det är väsentligt att arbetet med kontinuitetsplaner slutförs både generellt för de risker som identifierats, men särskilt kopplat till risken för it-avbrott där hotbilden är stor och konsekvenserna kan bli allvarliga om händelsen drabbar de samhällsviktiga verksamheterna. Mot bakgrund av bristerna kopplat till kontinuitetsplanering samt avsaknaden av en tydlig systematik för utbildnings- och övningsarbetet ser vi också att övningar utifrån scenariot it-avbrott i begränsad utsträckning har genomförts och utan en tydlig sammanhållen systematik. Vi ser dock positivt på att risken för it-avbrott inkluderats inom ramen för internkontroll i samtliga berörda nämnder och styrelser, vilket möjliggör uppföljning, kontroll och kravställning både på nämnds-/bolagsspecifik nivå så väl som koncernövergripande nivå.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att val av ledamöter till krisledningsnämnden förrättas av kommunfullmäktige.
- Föreslå kommunfullmäktige att revidera reglementet för krisledningsnämnden där krisledningsnämndens roll i förhållande till gemensamma nämnder tydliggörs.
- Följ upp arbetet med kontinuitetsplanering i koncernens nämnder och styrelser.
- Tillse att arbetet med kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna slutförs och att planeringen beaktar risken för it-avbrott på verksamhetskritiska system.
- Tillse att informationsklassning genomförs för systemet inom kommunikation.
- Tillse att arbetet med att ta fram vägledningar och stöd för hur arbetet med utbildning och övningar ska bedrivas slutförs.
- Särskilt följa upp att arbetet med utbildning och övning sker enligt tilltänkt systematik i nämnder och bolag.
- Tillse att övningar genomförs i syfte att säkerställa att kontinuitetsplaneringen för it-avbrott är tillräcklig.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi plan- och byggnadsnämnden samt gatu- och samhällsmiljönämnden att:

- Tillse att arbetet med kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna genomförs och att planeringen beaktar risken för it-avbrott för verksamhetskritiska system.
- Tillse att arbetet med utbildning och övning sker i tillräcklig omfattning utifrån inventering av behov.
- Tillse att övningar genomförs i syfte att säkerställa att kontinuitetsplaneringen för it-avbrott är tillräcklig.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi omsorgsnämnden och äldrenämnden att:

- Tillse att arbetet med utbildning och övning sker i tillräcklig omfattning utifrån inventering av behov.
- Tillse att övningar genomförs i syfte att säkerställa att kontinuitetsplaneringen för it-avbrott är tillräcklig.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi räddningsnämnden att:

- Tillse att SLA finns för samtliga kritiska verksamhetssystem.
- Tillse att informationsklassning sker årligen i enlighet med vad som anges i styrande dokument.
- Tillse att övningar genomförs i syfte att säkerställa att kontinuitetsplaneringen för it-avbrott är tillräcklig.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi socialnämnden att:

- Tillse att arbetet med kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna slutförs och att planeringen beaktar risken för it-avbrott för verksamhetskritiska system.
- Tillse att arbetet med utbildning och övning sker i tillräcklig omfattning utifrån inventering av behov.
- Tillse att övningar genomförs i syfte att säkerställa att kontinuitetsplaneringen för it-avbrott är tillräcklig.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi utbildningsnämnden att:

- Tillse att arbetet med kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna slutförs och att planeringen beaktar risken för it-avbrott för verksamhetskritiska system.
- Tillse att arbetet med utbildning och övning sker i tillräcklig omfattning utifrån inventering av behov.
- Tillse att övningar genomförs i syfte att säkerställa att kontinuitetsplaneringen för it-avbrott är tillräcklig.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi Uppsala Kommun Skolfastigheter AB att:

- Tillse att arbetet med utbildning och övning sker i tillräcklig omfattning utifrån inventering av behov.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi Uppsala Arenor och Fastigheter AB att:

- Säkerställ att aktuell ledningsplan finns beslutad.
- Säkerställ att aktuell inventering av risker och sårbarheter, motsvarande risk- och sårbarhetsanalys, finns framtagen.
- Tillse att arbetet med utbildning och övning sker i tillräcklig omfattning utifrån inventering av behov.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.
- Säkerställ att uppdrag 35 i kommunens mål och budget följs upp inom ramen för verksamhetsplan.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi Uppsala Vatten och Avfall AB att:

- Tillse att arbetet med kontinuitetsplanering i de egna verksamheterna slutförs och att planeringen beaktar risken för it-avbrott på verksamhetskritiska system.
- Tillse att SLA eller motsvarande it-beredskap etableras och ställs i relation till de behov som identifieras gällande tillgänglighetsaspekten.
- Tillse att övningar genomförs i syfte att säkerställa att kontinuitetsplaneringen för it-avbrott är tillräcklig.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi Uppsalahem AB att:

- Tillse att arbetet med utbildning och övning sker i tillräcklig omfattning utifrån inventering av behov.
- Tillse att övningar och utbildningar utvärderas och att erfarenheter tillvaratas i enlighet med tilltänkt koncernövergripande struktur.

- *Granskning av samverkan mellan kommunen och dess bolag*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan kommunstyrelsen, nämnder och kommunala bolag avseende större investeringar och exploateringsprojekt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att det delvis finns en ändamålsenlig samverkan mellan kommunstyrelsen, nämnder och kommunala bolag avseende större investeringar och exploateringsprojekt.

För att få till stånd en effektiv och ändamålsenlig hantering av projekt, bedömer vi att det är av vikt att samtliga inblandade är involverade i såväl lokalförsörjningsprojekt, investeringsprojekt som exploateringsprojekt redan i respektive projekts planeringsstadium. I samband med granskningen har det framförts önskemål från såväl bolag som nämnder att tidigare bli involverade i processerna kring dessa projekt. Vi bedömer även att det är av vikt att det finns en god, ändamålsenlig dialog och kommunikation kring projekten i syfte att säkerställa att alla involverade har samma bild avseende projektens status och även plan framåt för respektive projekts framskridande.

Granskningen visar att det finns olika samverkansforum i kommunkoncernen. Dock bedömer vi att det formellt behöver fastställas vilken roll, ansvar och befogenheter respektive samverkansforum ska inneha. I samband med granskningen har det i samband med intervjuer framkommit synpunkter på att de olika samverkansforumens roll, ansvar och befogenheter i vissa fall uppfattats som otydliga. Det är även av vikt att fullständigt belysa vad aktuella projekt innebär ekonomiskt under projektets tillgångars hela ekonomiska livslängd, dvs utifrån ett såväl investerings- och driftsperspektiv som underhållsperspektiv. Detta bör fastställas för samtliga involverade parter i olika aktuella projekt. Det finns även behov av att tydliggöra vilken part som ska bära dessa kostnader.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen, nämnderna och de kommunala bolagen att:

- Säkerställa att samtliga parter, bolag och nämnder, involveras i respektive lokalförsörjningsprojekt, investeringsprojekt och exploateringsprojekt redan i respektive projekts planeringsstadium.
- Säkerställa att det finns en god, ändamålsenlig dialog och kommunikation kring projekten i syfte att säkerställa att alla involverade har samma bild avseende projektens status och även plan framåt för respektive projekts framskridande.
- Fullständigt belysa, för samtliga involverade parter i de olika projekt som är aktuella, vad projektet innebär ekonomiskt under projektets tillgångars hela ekonomiska livslängd, d v s utifrån ett såväl investerings-, drifts- som underhållsperspektiv.
- I ett tidigt skede fastställa vilken part som ska bära kostnaderna för aktuella projekt.

Vi rekommenderar därtill kommunstyrelsen att:

- Fastställa vilken roll, ansvar och befogenheter respektive samverkansforum ska inneha.

- *Granskning av kommunens förebyggande arbete mot välfärdsbrott*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt en ändamålsenlig styrning och samverkan avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott. Bedömningen görs i huvudsak utifrån arbetet med framtagen handlingsplan.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att granskade nämnder och bolagsstyrelser i allt väsentligt har säkerställt en ändamålsenlig styrning och samverkan avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott, men att arbetet med handlingsplanen mot välfärdsbrott delvis är ändamålsenligt.

Kommunen har, genom en omfattande process, tagit fram en handlingsplan mot välfärdsbrott. I planen finns totalt 19 åtgärder, där respektive nämnd/styrelse eller bolag har ett uttalat samordningsansvar. Kommunstyrelsen står som samordningsansvarig för 18 av 19 åtgärder. För respektive åtgärd anges även s.k. ”delansvariga”. Vilket ansvar detta innebär är otydligt, vilket i sin tur har inneburit att omfattning till vilket delansvariga nämnder och bolag arbetar med åtgärder varierar. Handlingsplanen, och i förlängningen dess åtgärder, har således inte haft lika stor effekt på kommunens arbete som den skulle kunna ha haft. Vi bedömer att kommunstyrelsen behöver stärka sin uppföljning och sitt stöd till verksamheterna kring hur de kan och ska omsätta åtgärderna i relevanta aktiviteter, då detta inte skett i tillräcklig omfattning vid granskningstillfället. Vår bild är att arbetet med framtagandet av handlingsplanen upplevs ha inneburit en stegförflyttning för kommunens arbete med frågan genom att frågan medvetande- och synliggörs, men att det krävs ett fortsatt aktivt arbete för att säkerställa att arbetet med åtgärderna i handlingsplanen innebär en vidare stegförflyttning.

Anställda i kommunen framhålls ha förhållandevis god kännedom om välfärdsbrott som område, men sämre kännedom om handlingsplanen. Detta ger indikationer om att viss spridning har skett, men att denna hade kunnat vara något mer omfattande.

Kompetenshöjande aktiviteter har genomförts i enlighet med handlingsplanen bestående av såväl centralt planerade aktiviteter, där externa föreläsare medverkat, som på aktiviteter på verksamhetsnivå. Vad gäller de verksamhetsanpassade utbildningarna så har sådana genomförts och/eller planerats av majoriteten av granskningsobjekten, med undantag för utbildningsförvaltningen, miljö- och hälsoskyddsförvaltningen samt Destination Uppsala AB och Uppsala Parkering AB.

Kopplat till åtgärderna i handlingsplanen finns såväl effektmått som produktionsmått. Det saknas emellertid tydliga målvärden vad gäller förväntad/önskad effekt, och för effektmålen saknas uppmätta utgångsvärden för det år vid vilket handlingsplanen togs fram. Bristen på referensvärden samt riktmärken för förväntad/önskad effekt gör att utvecklingen över tid, från det att planen togs fram, till dess att den ska utvärderas inte går att utläsa.

Trots att det av handlingsplanen framkommer att denna ska följas upp årligen framkommer inte om beslut har fattats om att följa upp denna under 2024 och ingen uppföljning av planen har således delgetts granskningen.

Samtliga nämnder, bolag samt styrelsen har inkluderat risker kopplat till området välfärdsbrott i sina interkontrollplaner. Dessa tenderar emellertid att vara riktade mot framför allt oegentligheter, mutor och jäv. Att frekvensen för uppföljning justeras utifrån bedömd risk indikerar att frekvensen anpassas utifrån genomförda riskanalyser. Kontrollansvarig för riskerna i internkontrollplanen saknas för samtliga granskningsobjekt, med undantag för Uppsala Parkering AB och Uppsalahem AB.

Vi bedömer att för att öka möjligheterna att nå handlingsplanens syfte ”att skapa förutsättningar för ett rättssäkert, proportionerligt och likformigt arbete mot välfärdsbrott i hela kommunkoncernen” bör ett antal åtgärder vidtas.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Förtydliga innebörden av delansvarig för handlingsplanens åtgärder samt ta ett tydligare samordningsansvar i syfte att säkerställa att ansvariga enligt handlingsplanen genomför planerade åtgärder.
- Säkerställa tillräcklig spridning av handlingsplanen hos samtliga relevanta funktioner.
- Utveckla handlingsplanens indikatorer för att säkerställa att samtliga mål är uppföljningsbara.
- Ta fram målvärden vad gäller förväntad/önskad effekt, kopplat till åtgärdernas indikatorer samt redovisar uppmätta värden för det år vid vilket handlingsplanen togs fram för att möjliggöra för jämförelser över tid.
- Fatta beslut om handlingsplanens uppföljning i enlighet med den frekvens som redogörs för i handlingsplanen mot välfärdsbrott.
- Säkerställa att samtliga berörda nämnder/styrelsen och bolag genomför en riskanalys, i samband med internkontrollplanen, med explicit koppling till välfärdsbrott som ämnesområde.
- Säkerställa att kontrollmomenten i samtliga nämnder och bolags internkontrollplaner inkluderar kontrollansvarig.

Vi rekommenderar även utbildningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt styrelserna för Destination Uppsala AB och Uppsala Parkering AB att:

- Prioritera att verksamhetsanpassade utbildningar inom välfärdsbrott genomförs under 2025.

Vi rekommenderar även samtliga nämnder och bolagsstyrelsen (med undantag för Uppsala Parkering AB och Uppsalahem AB) att:

- Säkerställa att kontrollmomenten i internkontrollplaner inkluderar kontrollansvarig.

Vi rekommenderar därtill samtliga nämnder och bolagsstyrelsen att:

- Säkerställa att det genomförs en riskanalys, i samband med internkontrollplanen, med explicit koppling till välfärdsbrott som ämnesområde.

- *Granskning av intern kontroll vid utbetalning av föreningsbidrag*

Granskningen har syftat till att bedöma huruvida berörda nämnder säkerställer en tillräcklig intern kontroll avseende utbetalning av föreningsbidrag.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att berörda nämnder delvis säkerställer en tillräcklig intern kontroll avseende utbetalning av föreningsbidrag.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att det finns riktlinjer på kommunövergripande och nämndspecifik nivå som reglerar bidrag, en övergripande riskmedvetenhet och kontroller av föreningar och dess verksamhet ur ett riskperspektiv.

Däremot ser vi att det finns behov av att tydliggöra riktlinjer för uppföljning av föreningsbidrag samt för hantering av misstankar om felaktiga utbetalningar. Vi ser även att samverkan kan öka gällande handläggning av det kommungemensamma momentet "Godkänd aktör".

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi idrotts- och fritidsnämnden, kulturnämnden, arbetsmarknadsnämnden, äldrenämnden, omsorgsnämnden och socialnämnden att:

- Tillse ökad samverkan gällande handläggning och uppföljning av momentet Godkänd aktör.
- Överväga att ta fram en gemensam riktlinje eller rutin för uppföljning av föreningsbidrag inklusive hantering av misstankar om felaktiga utbetalningar.
- Säkerställa att kontroller av föreningar och utbetalda bidrag i högre utsträckning tar hänsyn till risker för välfärdsbedrägerier.
- Säkerställa att ansökan och rapportering av olika typer av normerade bidrag följer ”Riktlinje för föreningsbidrag och bidrag till fria kulturlivet”, och att dessa bidrag tydligare följs upp utifrån risken för bedrägerier.

Vi rekommenderar idrotts- och fritidsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, äldrenämnden, omsorgsnämnden och socialnämnden att:

- Förtydliga i styrande dokument, till exempel delegationsordning, vilken funktion som fattar beslut om återkrav.

Vi rekommenderar kulturnämnden, äldrenämnden och omsorgsnämnden att:

- Säkerställa att det finns aktuella dokumenterade rutiner för handläggning av föreningsbidrag.

Vi rekommenderar idrotts- och fritidsnämnden att:

- Säkerställa att en riskanalys med fokus på oegentligheter och/eller välfärdsbedrägerier rörande föreningsbidrag genomförs.

- *Granskning av kontroll av utförare vid köp av välfärdstjänster*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen, omsorgsnämnden, äldrenämnden samt socialnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll för att minska riskerna för välfärdsbedrägerier och oegentligheter hos privata utförare.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen, omsorgsnämnden, äldrenämnden samt socialnämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll för att minska riskerna för välfärdsbedrägerier och oegentligheter hos privata utförare.

Ovanstående bedömning bygger vi på att det på en övergripande nivå det finns rutiner där det framgår hur uppföljning av privata utförare ska ske, olika rollers ansvar för avtalsuppföljning samt hur avvikelser ska hanteras. De granskade nämnderna har funktioner utsedda för arbetet med avtalsuppföljning, det finns även rutiner för hur detta ska genomföras. Granskningen visar dock samtidigt att kommunstyrelsen och nämnderna kan stärka sina analyser av risker för bedrägerier och oegentligheter i samband med anlitande av privata utförare.

Ett flertal kontroller görs enligt uppgift av anbudslämnare inför avtalsskrivning med hjälp av it-stöd, och ett arbete med att granska domslut utifrån LOU:s uteslutningsgrunder har påbörjats. Vi noterar dock att det saknas dokumentation kring hur kontrollerna ska genomföras. Rörande nämndernas uppföljning bedömer vi att uppföljning ur kvalitetsperspektiv är mer utvecklat än de ekonomiska kontrollerna. Vi bedömer utifrån perspektivet att minska risken för välfärdsbedrägerier och oegentligheter,

bör kommunens kontroller inför avtal och löpande under avtalet med fördel utvecklas för att ge en bättre bakgrundskontroll av både företaget och dess företrädare.

Avseende granskningens uppföljande del av tidigare avlämnade rekommendationer från två revisionsrapporter, bedömer vi att kommunen i allt väsentligt har vidtagit ändamålsenliga åtgärder. Kommunen har antagit övergripande riktlinjer för kontroll och uppföljning av privata utförare där det även framgår en definition av begreppet privat utförare. Av riktlinjerna framgår det tydligt när redovisning av uppföljningen ska ske, nämnderna har även tagit fram uppföljningsplaner för uppföljningar som ska ske under året. Rutiner har vidareutvecklats för att kontrollera leverantörer och att vidta åtgärder i leverantörsregistret vid signaler. Dock noterar vi att analys av ändringar i leverantörsregistret inte har införts.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att kontroller av privata utförare, inför avtalsskrivning, är dokumenterade, samt överväga att fördjupa dem.
- Utveckla möjligheten att utforma egna uteslutningsgrunder.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi omsorgsnämnden och äldrenämnden att:

- Stärka de löpande ekonomiska kontrollerna med syfte att få bättre kännedom om leverantören och dess företrädare, samt att dokumentera dessa.
- Dokumentera rutiner för avvikelshantering i samband med uppföljning av avtal.
- Utveckla nuvarande uppföljningsplaner för att säkerställa att det tydligt framgår vad uppföljningen ska omfatta samt hur kontroll och insyn ska genomföras under året.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi socialnämnden att:

- Stärka de löpande ekonomiska kontrollerna med syfte att få bättre kännedom om leverantören och dess företrädare, samt att dokumentera dessa.
- *Uppföljande granskning av kommunens underhåll av gator och vägar*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om gatu- och samhällsmiljönämnden säkerställer ett ändamålsenligt underhåll vad gäller gator och vägar, samt att genom det följa upp hur nämnden har arbetat med de rekommendationer som lämnades i Granskning av underhåll av gator och vägar från år 2022.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att gatu- och samhällsbyggnadsnämnden delvis säkerställer ett ändamålsenligt underhåll vad gäller gator och vägar.

Sedan föregående granskning kan vi se att aktiviteter företagits och genomförts för bättre styrning. Bland annat genom ett särskilt styrdokument för att hantera beläggningsplaneringen. Vidare genom att arbeta med att klassificering av vägnätet, genom initiativ till inventering och bedömning av status för ca 210 km av det mest trafikerade nätet, samt en förbättrad samplanering med Uppsala Vatten AB.

Vi bedömer att det kvarstår att skapa ett särskilt systemstöd för en effektivare planering av beläggningsunderhållet vad avser stöd för prioritering inom givna ekonomiska ramar och som stöd för ett överblicka behoven på längre sikt. Vidare anser vi att behoven som ligger till grund för budgetplanering tydligare behöver lyftas fram och utgå

från aktuella bedömningar om vägnätets status, samt att uppföljningen till nämnden avseende beläggningsunderhållet behöver utvecklas.

Utifrån resultatet av vår uppföljande granskning rekommenderar vi gatu- och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Fullfölja påbörjade och ännu ej påbörjade aktiviteter kopplade till föregående gransknings rekommendationer.
  - Överväga att anskaffa ett systemstöd till grund för effektivare planering och stöd för ökad framförhållning och långsiktighet i planeringen.
  - Bestämma med vilken frekvens och med vilket innehåll information om beläggningsplanering/gatuunderhåll ska ske till nämnden utöver den ekonomiska uppföljningen.
- *Granskning av vidtagna åtgärder utifrån övergrepp inom hemtjänsten*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om äldrenämnden säkerställt att tillräckliga åtgärder vidtagits efter att verksamheten fick information om händelserna avseende sexuellt våld inom hemtjänsten.

Bakgrunden till granskningen är de händelser som uppmärksammades vad gäller att en brukare uppgivit att en personal som arbetar i hemtjänsten vid två tillfällen under våren 2024 utsatt brukaren för våldtäkt i personens hem. Äldrenämnden informerades om händelserna och beslutade därefter om ett antal åtgärder som föreslogs inom ramen för en ”kraftsamling” för att skapa ökad trygghet inom vården och omsorgen. Av protokoll framgår att vissa ledamöter reserverade sig mot beslutet. Vi har bedömt att det är väsentligt att granska om äldrenämnden säkerställt att tillräckliga åtgärder vidtagits efter att verksamheten fick information om händelserna avseende sexuellt våld inom hemtjänsten.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att det inte funnits en aktiv styrning, uppföljning och kontroll från äldrenämnden baserat på de åtgärder som förvaltningen arbetat fram. Vi konstaterar att det exempelvis saknats en tydlig spårbarhet genom godkännande via beslut av åtgärder som förvaltningen tagit fram samt även en tydlighet i hur uppföljning och kontroll ska ske till nämnden av att resultat av åtgärderna nås. Vi bedömer även att det funnits brister i hanteringen av händelserna vad gäller ledning och styrning samt det systematiska kvalitetsarbetet.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi äldrenämnden att:

- Säkerställa följsamhet till aktuella riktlinjer och rutiner inom ramen för ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete.
- Säkerställa att all personal inom nämndens ansvarsområde har kunskap om vilka krav ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete ställer på respektive medarbetare.
- Säkerställa att de åtgärder som förvaltningen utarbetade i oktober 2024 genomförs och att resultatet av arbetet löpande följs upp av äldrenämnden.
- Säkerställa att verksamhetschefer får nödvändigt stöd för att hantera sitt uppdrag, särskilt vid hög arbetsbelastning.
- Säkerställa ökad spårbarhet i beslut så att det tydligare går att följa vilken information nämnden fått ta del av i protokoll med tillhörande handlingar.

Grundläggande granskning av nämnder och styrelse 2024

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande att nämnder och styrelse lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och majoriteten av granskade nämnder *i allt väsentligt* skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår samlade bedömning är att äldrenämnden *endast delvis* skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi bedömer att majoriteten av nämnderna i allt väsentligt har följt upp mål och uppdrag i enlighet med beslutade riktlinjer och uppföljningsplaner, men att det finns förbättringspotential i form av utveckling av indikatorernas mätbarhet för att underlätta uppföljning av mål och uppdrag i sin helhet. Vi noterar dock att det för vissa nämnder finns utvecklingsbehov vad gäller följsamhet till beslutade riktlinjer och rutiner, såsom att tillställa kommunstyrelsen verksamhetsplan respektive redovisa en samlad bedömning av fokusmålen vid uppföljning.

Utifrån granskningen kan vi konstatera att äldrenämndens verksamhet, i synnerhet med koppling till uppmärksammade händelser inom hemtjänstverksamheten, visar på vissa utmaningar inom verksamhetsstyrning och uppföljning.

Avseende ekonomistyrning konstateras att ekonomisk uppföljning har skett löpande genom månatliga rapporter och delårsuppföljningar. Samtliga nämnder, exklusive kommunstyrelsen, gatu- och samhällsmiljönämnden och socialnämnden, redovisar även positiva avvikelser gentemot budget. Vi bedömer vidare att nämnderna och styrelsen erhållit analys av orsaker till eventuella ekonomiska avvikelser samt att de nämnder som redovisar negativa avvikelser vidtagit åtgärder för att nå en budget i balans.

Styrelsen och majoriteten av nämnderna har i allt väsentligt säkerställt att det finns ett system för en tillräcklig uppföljning av intern kontroll. Vi konstaterar vidare att styrelsen och samtliga nämnder har antagit en internkontrollplan för verksamheten som utgjort styrsignal under 2024. Internkontrollplanernas utformning går i allt väsentligt i linje med kommunens riktlinjer för intern kontroll.

I fråga om äldrenämnden bedömer vi att nämnden endast delvis tillsett att det finns ändamålsenliga system för att följa upp den interna kontrollen samt agera och besluta om åtgärder i samband med avvikelser. Det noteras att planen följer kommunens riktlinjer, men uppmärksammade brister inom hemtjänsten, tyder på förbättringsbehov avseende riskanalys, omfattning och utformande av uppföljande kontroller.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen och granskade nämnder att:

- Klargöra vilka indikatorer som hör till respektive nämndmål och uppdrag i verksamhetsplanerna.
- Utveckla tydliga målnivåer för aktuellt verksamhetsår för att underlätta uppföljning av målen som helhet.
- För samtliga mål utveckla tydliga målnivåer för aktuellt verksamhetsår för att underlätta uppföljning av målen som helhet (räddningsnämnden och överförmyndarnämnden).

Vi rekommenderar äldrenämnden att:

- Säkerställa att det finns ändamålsenliga system för att följa upp eventuella avvikelser och besluta om åtgärder därefter.
- Överväga om förändringen av rapporteringsrutiner vad gäller uppföljning av intern kontroll ger nämnden ett ändamålsenligt underlag för beslut om åtgärder.
- Utveckla och implementera ändamålsenliga system för att följa upp den interna kontrollen, i linje med att stärka den interna kontrollen.

Vi rekommenderar omsorgsnämnden att:

- Överväga om förändringen av rapporteringsrutiner vad gäller uppföljning av intern kontroll ger nämnden ett ändamålsenligt underlag för beslut om åtgärder.

Grundläggande granskning av kommunala bolag 2024

- *Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolagen lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår bedömning är att bolaget har en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att bolaget löpande under verksamhetsåret följer upp hur väl de uppfyller kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning av sin verksamhet under 2024. Bedömningen grundar sig i att bolaget löpande har följt upp på sin ekonomiska verksamhet under året. Vi ser positivt på att bolaget genom åtgärder kunde säkerställa att resultatkravet nåddes.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning av sin verksamhet under 2024. Vi ser positivt på att bolaget har, för kontrollområdena som avvikit, identifierat åtgärder.

- *Uppsala Bostadsförmedling AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala Bostadsförmedling AB har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi har noterat att bolaget i den slutgiltiga avrapporteringen av internkontrollplanen för 2024 missat att följa upp på en risk.

Vår bedömning är att bolaget har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de fokus/mål och uppdrag som fullmäktige har fastställt i ägardirektiv, mål och budget samt andra riktlinjer. Vi noterar dock att bolaget aldrig hanterade uppdrag 30 gällande

att påskynda integrationen. Vi ser det dock som positivt att bolaget redan vid delårsrapport 1 informerade om att det fanns utmaningar i att genomföra uppdraget.

Vår bedömning är att styrelsen för bolaget säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de ekonomiska direktiv som fullmäktige fastställt.

Bedömningen grundar sig på att bolaget har säkerställt att god ekonomisk hushållning bedrivs i bolaget och att de uppfyller resultatkravet.

Vår bedömning är att bolaget i allt väsentligt har skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt.

Vi noterar dock att det av den slutliga återrapporteringen av internkontrollplanen för 2024 missats att följas upp på en risk, vid tertialrapporterna har dock risken inkluderats. Slutligen noterar vi att bolaget vid tertialrapporterna ändrat namnet på en riskbeskrivning.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen att:

- Säkerställa att det av slutgiltiga avrapporteringen av internkontrollplan framgår att uppföljning av samtliga riskområden genomförts.

- *Destination Uppsala AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Destination Uppsala AB har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår bedömning är att Destination Uppsala under 2024 har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning av sina verksamheter. Bedömningen grundar sig på att bolaget har antagit och följt upp på kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag under verksamhetsåret. Vi ser positivt på att bolaget, för de uppdrag som inte färdigställs under 2024, har ett angivet slutdatum.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning under verksamhetsåret. Bolaget avslutade verksamhetsåret med ett negativt rörelseresultat om ca 6 000 kr vilket avviker från resultatkravet som är att bolaget ska ha ett nollresultat. Då avvikelserna är så pass liten bedömer vi den som godtagbar.

Vår bedömning är att bolaget har haft en tillräcklig struktur på sin interna kontroll och uppföljning av den under verksamhetsåret. Bedömningen grundar sig i att bolaget löpande har följt upp på internkontrollplanen under 2024 och beslutat om åtgärder. Vi noterar dock att internkontrollplanen inte inkluderar riskbedömningen av riskerna.

- *Uppsala Konsert och Kongress AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala Konsert och Kongress AB har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi noterar dock att bolaget enbart genomfört kontrollmomenten av sin internkontrollplan vid ett tillfälle under 2024.

Bedömningen är att bolaget under verksamhetsåret 2024 har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att bolaget följt upp kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig ekonomisk styrning och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att bolaget löpande följt upp ekonomin under verksamhetsåret.

Vår bedömning är att bolaget i allt väsentligt haft en ändamålsenlig kontroll av sin interna kontroll och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att bolaget har följt upp på internkontrollplanen vid april, augusti och december. Vi noterar dock att bolagsstyrelsen inte har fått ta del av den uppföljning av internkontrollplanen som genomfördes i april.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen säkerställa att:

- Säkerställa att bolagsstyrelsen får ta del av all uppföljning som sker av internkontrollplanen.

- *Uppsala Parkering AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala Parkering AB har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi har noterat att bolaget inte har inkluderat de kommunövergripande riskerna i sin internkontrollplan för 2024. Med det konstaterat har de följt upp på riskerna vid delårsrapport 1. Bedömning verksamhetsstyrning och uppföljning:

Vår bedömning grundar sig på att bolaget har under verksamhetsåret 2024 löpande följt upp verksamhetens arbete med kommunfullmäktiges fyra fokusmål och uppdrag.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning av sin verksamhet under 2024. Bedömningen grundar sig i att bolaget löpande har följt upp sin ekonomi under året.

Vår bedömning är att bolaget i allt väsentligt haft en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att bolaget har antagit en internkontrollplan för 2024 och följt upp den tertialvis. Vi noterar dock att bolaget inte inkluderat de två obligatoriska kontrollmomenten i internkontrollplanen för 2024. Vi ser dock positivt på att bolaget följt upp dessa kontrollområden tertialvis.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen att:

- Säkerställa att de kommunövergripande riskerna inkluderas i internkontrollplanen.

- *Uppsala kommun Skolfastigheter AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala kommun Skolfastigheter AB har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheterna.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning av sin verksamhet.

Vår bedömning är att bolagsstyrelsen säkerställer att ekonomistyrningen för bolaget är ändamålsenlig och i linje med de av kommunfullmäktige beslutade målen. Bedömningen grundar sig på att bolaget löpande under verksamhetsåret följt upp på sin ekonomi och hade ett positivt resultat jämfört med avkastningskravet.

Vår bedömning är att bolagets internkontroll i allt väsentligt är ändamålsenlig. Bedömningen grundar sig på att bolagsstyrelsen inte under verksamhetsåret blivit delgiven uppföljning av internkontrollen.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen att:

- Säkerställa att bolagsstyrelsen får ta del av uppföljningen av internkontrollplanen.
- *Uppsala Stadshus AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att granskade bolag Uppsala Stadshus AB har haft tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheterna.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning under verksamhetsåret 2024. Bedömningen grundar sig på att bolaget löpande under verksamhetsåret följt upp på sin egen samt dotterbolagens arbete med kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning under verksamhetsåret. Bedömningen grundar sig på att bolaget löpande har följt upp sin ekonomi under verksamhetsåret. Vi ser positivt på att bolaget under verksamhetsåret 2024 följt upp ekonomin i sina dotterbolag och beslutat om uppdrag till dotterbolagen när de har haft ekonomiska avvikelser.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning under verksamhetsåret 2024. Bedömningen grundar sig i att bolaget har haft en internkontrollplan för 2024, de har genomfört kontrollerna utifrån planen och styrelsen har fått ta del av det. Vi ser positivt på att bolaget tar med sig en risk till internkontrollplanen för 2025 som de inte ansåg sig vara klara med.

- *Uppsala Stadsteater AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas

ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Utifrån vår granskning kan vi konstatera att enligt årsredovisningen 2024 framgår i förvaltningsberättelsen under rubriken "Väsentliga händelser efter räkenskapsåret" att vid upprättandet av 2024 års bokslut har det framkommit att en stor del av årets kostnader inte har periodiserats på ett rättvisande sätt. Efter att erforderliga justeringar gjorts per den 31 december 2024 kan konstateras att verksamheten har haft stora kostnadsökningar.

Den stora kostnadsökningen om ca 37 mnkr är en väsentlig budgetavvikelse. Vi kan konstatera att styrelsen inte säkerställt tillräckligt tillfredsställande arbetsformer samt intern kontroll i processerna för budget, uppföljning, prognos och rapportering.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala stadsteater AB endast delvis har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår bedömning är att bolaget i allt väsentligt har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning. Bedömningen är att bolaget under verksamhetsåret följt upp kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag. Vi ser positivt på att bolaget har, vid årsbokslutet när bolagets underskott identifierades, korrigerat bedömningarna för att återspegla verkligheten. Slutligen grundar vi vår bedömning på att bolagets styrelseprotokoll saknar information gällande vad styrelsen fattar beslut om.

Vår bedömning är att bolaget har haft en bristfällig ekonomisk styrning och uppföljning av sin verksamhet under verksamhetsåret 2024. Bedömningen grundar sig i att bolaget redovisade en negativ ekonomisk avvikelse om 37 miljoner kronor. Vidare noterar vi att åtgärdsplanen som skulle åtgärda den ekonomiska avvikelsen från delårsrapport 2 saknar faktiska åtgärder för att uppnå en budget i balans, d.v.s. att det saknas tydliga åtgärder för att uppnå det önskade resultatet.

Vår bedömning är att bolaget endast delvis har haft en ändamålsenlig intern kontroll och styrning. Bedömningen grundar sig på att bolaget under verksamhetsåret 2024 inte har följt upp sin antagna internkontrollplan för verksamhetsåret. Av internkontrollplanen framgår det att uppföljningen skulle genomföras 15 november 2024. Uppföljningen av internkontrollplanen genomfördes dock först vid sammanträdet 2025-02-24. Noterbart är att antalet risker och riskområdena inte överensstämmer med bolagets internkontrollplan för 2024.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen säkerställa:

- En tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.
- En tillfredsställande ekonomisk uppföljning som underlag för beslut.
- Åtgärdsplaner med tydliga åtgärder för en budget i balans.
- En ändamålsenlig uppföljning av internkontrollplanen under verksamhetsåret.
- Att samtliga riskområden följs upp i internkontrollplanen.

▪ *Uppsalahem AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Bedömningen grundar sig på att bolaget har antagit kommunfullmäktiges mål och uppdrag, löpande följt upp på sin ekonomi samt upprättat en internkontrollplan och följt upp på den.

Vår bedömning är att bolaget arbetar löpande med verksamhetsstyrning och uppföljning av de av kommunfullmäktige beslutade fokusmålen och uppdragen.

Vår bedömning är att bolaget sköter sin ekonomistyrning och uppföljning i linje med de av kommunfullmäktige beslutade riktlinjerna.

Vår bedömning är att bolaget följer upp sin interna kontroll i linje med de av kommunfullmäktige beslutade riktlinjerna. Vi ser positivt på att bolaget har antagit åtgärder för internkontrollmomenten med avvikelser.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen att:

- I internkontrollplanen inkludera en riskbedömning.

- *Uppsala kommun Utvecklingsfastigheter AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala kommun Utvecklingsfastigheter AB har haft en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheterna.

Vår bedömning är att bolaget har en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning av sina verksamheter. Bedömningen grundar sig på att bolaget under verksamhetsåret, genom förvaltningsavtal med Uppsala kommuns Arenor och Fastigheter AB arbetat med samtliga fokus mål och uppdrag.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning av sin verksamhet under 2024. Bedömningen grundar sig i att bolaget löpande har följt upp på sin ekonomiska verksamhet under året.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att bolaget har antagit en internkontrollplan för 2024 och följt upp den tertialvis.

- *Uppsala Vatten och Avfall AB*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala Vatten och Avfall AB har en ändamålsenlig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning av sin verksamhet under 2024. Bedömningen grundar sig på att bolaget under verksamhetsåret har följt upp på kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag.

Vi noterar dock att det inte framgår för samtliga uppdrag som inte är färdigställda under 2024 ett datum för när de beräknas vara klara.

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning under verksamhetsåret. Bedömningen grundar sig på att bolaget har följt upp på ekonomin under verksamhetsåret. Vi noterar dock att bolaget inte uppnådde resultatkravet för 2024.

Vår bedömning är att bolaget i allt väsentligt haft en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning under verksamhetsåret. Bedömningen grundar sig på att bolaget har arbetat om kommunfullmäktiges obligatoriska riskområden.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen att:

- Säkerställa att kommunfullmäktiges beslutade riskområden även inkluderas i bolagets interna kontrollplan.

Intern kontroll

Vi har under året följt nämndernas och styrelsens arbete med att säkerställa den interna kontrollen och vi hänvisar till vår grundläggande granskning och de bedömningar som vi gjort.

Redovisningsrevision

Det andra granskningsområdet är redovisningsrevision. Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom kommunstyrelsen och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bland annat granskat årsredovisningen, årsbokslutet och koncernredovisningen för år 2024 och delårsrapport per den 31 augusti 2024. Revisorerna har vid granskningen biträtts av KPMG.

Revisorernas bedömning av delårsrapport per 2024-08-31

Uppdraget

Vi av kommunfullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2024-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten. Revisorernas bedömning ska biläggas delårsrapporten inför fullmäktiges behandling av densamma.

Granskning

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionsmetod i kommunal verksamhet.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det framkommit att kommunen inte bedömt om leasingkontrakt kopplat till lokaler ska redovisas som finansiell leasing vilket kan vara ett avsteg från lag och god redovisningsmetod. Grundat på vår översiktliga granskning är vår bedömning, med reservation för den omständighet som beskrivits ovan, att delårsrapporten för Uppsala kommun är upprättad i enlighet med lagens krav samt med

tillämpning av redovisningsprinciper och gällande normering av god revisionsred. Kommunen redovisar en bedömning av balanskravsresultatet i förvaltningsberättelsen. Kommunens prognosticerade balanskravsresultat uppgår till 203 mnkr efter justering av realisationsvinster. Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

I Uppsala kommuns Mål- och budget 2024 med plan för 2025–2026 finns tre långsiktiga finansiella mål som bedöms ha betydelse för god ekonomisk hushållning. Ett av tre finansiella mål prognosticeras att uppfyllas under året. Grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapporten gör vi bedömningen att två av tre mål inte förväntas uppfyllas, vilket innebär att det prognosticerade resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2024.

I Uppsala kommuns budget för 2024 finns fyra fokusmål. Kommunstyrelsens bedömning är att tre av målen prognosticeras att i hög grad uppfyllas under året medan ett mål bedöms bli delvis uppfyllt. Vi bedömer att det i delårsrapporten saknas en tillräckligt tydlig avrapportering av mål och uppdrag för att det ska vara möjligt för oss att bedöma om det prognosticerade resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Bakgrunden till bedömningen är att det finns en variation i vilken grad indikatorerna följts upp per sista augusti 2024, då resultat saknas för majoriteten av indikatorerna. Vidare noteras att måluppfyllelse för fokusmålen inte bedöms baserat på utfall i förhållande till målvärden för indikatorer och resultatmått. I stället kopplas bedömningen till i vilken grad uppdrag och åtgärder genomförts. Vi anser att mätning av måluppfyllelsen bör baseras på utfall avseende indikatorer och resultatmått som vid behov kompletteras med en kvalitativ bedömning. Uppdrag som utformas för att stödja utvecklingen mot målen bör bedömas för sig.

En förutsättning för att bedöma om måluppfyllnaden av verksamhetsmässiga mål med koppling till god ekonomisk hushållning är förenliga med de mål som beslutats av fullmäktige är att målen bör gå att utvärdera årligen. Därav rekommenderar vi kommunstyrelsen att se över verksamhetsmålen som har betydelse för god ekonomisk hushållning, och för dessa säkerställa att det finns tydliga målvärden som möjliggör en årlig utvärdering av måluppfyllelsen.

Kommunens delårsresultat uppgår till 582 mnkr. Årsprognosen uppgår till 229 mnkr, en avvikelse med 74 mnkr mot budgeterat resultat om 155 mnkr. Budgetavvikelser återfinns främst inom posterna skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, pensionskostnader och finansnettot till följd av uppräknings av pensionskulden.

Vår sammanfattande bedömning är att:

- Delårsrapporten är upprättad enligt lagens krav samt med tillämpning av redovisningsprinciper och gällande normering av god redovisningssed, med reservation för eventuellt avsteg avseende finansiell leasing.
- Ett av tre finansiella mål uppnås enligt prognosen. Resultatet är därmed inte förenligt med de av fullmäktige beslutade finansiella målen i budget 2024.
- Delårsrapporten saknar en tillräckligt tydlig avrapportering av verksamhetsmålen för att det ska vara möjligt för oss att bedöma om det redovisade prognosticerade resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över verksamhetsmålen som har betydelse för en god ekonomisk hushållning, och för dessa säkerställa att det finns tydliga målvärden som möjliggör en årlig utvärdering av måluppfyllelsen.

Granskning av bokslut och årsredovisning 2024

Vår revisionsrapport biläggs i sin helhet till revisionsberättelsen.

Lekmannarevision

Som lekmannarevisorer i kommunens helägda bolag har de förtroendevalda revisorerna tillsammans med biträden granskat bolagen och lämnat granskningsrapporter för år 2024. Dessa återfinns i *Bilaga 3* till revisionsberättelsen. Resultatet för den grundläggande granskningen av kommunala bolag redovisas ovan under rubriken *Grundläggande granskning av kommunala bolag 2024*. Under rubriken *Fördjupade granskningar* redogörs även för de resultat som framgått vid granskningar där kommunala bolag varit föremål för granskning. Nedan presenteras de granskningar som explicit omfattat kommunala bolag.

- *Uppföljande granskning av kommunkoncernens underhåll av fastigheter och VA*

Syftet med granskningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i granskningsrapport: Granskning av underhåll av bolagskoncernens fastigheter (2020).

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att ett av fyra granskade bolag delvis har åtgärdat de rekommendationer som revisionen lämnade. Tre av fyra granskade bolag har åtgärdat sina respektive rekommendationer.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att kommunen har antagit ny Riktlinje för koncerngemensam beredning och prioritering av investeringar där det tydliggörs att underhållsinvesteringar har näst högst prioritet efter investeringar som görs för att möta lagkrav. Samtliga berörda bolag har varit med i beredningsarbetet för att ta fram de nya riktlinjerna. Vidare har Uppsala Stadshus AB sedan granskningen 2020 förstärkt uppföljningen av berörda dotterbolags arbete med underhåll genom att efterfråga särskild uppföljning avseende det vid tertialrapporteringar.

Uppsala kommun Skolfastigheter AB och Uppsalahem AB har sedan granskningen 2020 vidare utvecklat sina processer för inventering, planering och genomförande av fastighetsunderhåll. Uppsala Skolfastigheter AB har bland annat implementerat ett nytt fastighetssystem och slutfört framtagande av underhållsplaner för i princip samtliga bolagets fastigheter. Vidare har bolaget medverkat vid framtagande av nytt ramavtal för uthyrning av fastigheter till Uppsala kommun. Uppsalahem AB har sedan granskningen 2020 fortsatt att utveckla uppföljningen avseende fastighetsunderhåll till styrelsen samt beaktat risker förknippade med underhålls- och investeringsprocessen vid framtagande av internkontrollplan.

Uppsala Vatten och Avfall AB har sedan granskningen 2020 genomfört ett omfattande arbete med att först kartlägga och analysera bolagets underhållsarbete och sedan genomföra utvecklingsprojekt för att förstärka bolagets processer för planering och genomförande av underhåll. Bolaget bedömer att man nu har uppnått en nivå där processer och arbetssätt ger förutsättningar att planera, genomföra och följa upp underhåll på ett strukturerat sätt. Detta ser vi positivt på. Av granskningen framgår däremot att det fortsatt kvarstår behov att systematisera den tekniska informationen om bolagets olika anläggningar och ledningsnät så att den hanteras på ett enhetligt sätt. Ett projektprogram för detta är inlett under 2024 och planeras pågå i flera år.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB att fortsätta arbeta med följande rekommendationer:

- Säkerställa att ändamålsenliga systemstöd för underhållsinformation och underhållsplanering implementeras avseende bolagets samtliga delar.
- Säkerställa att underhållsplaner/förnyelseplan tas fram för bolagets samtliga anläggningar och för bolagets ledningsnät.